

Η πεντάμορφη βασιλοπούλα:

Ήταν κάποτε ένας βασιλιάς που είχε τρεις πολύ όμορφες κόρες. Για την ακρίβεια, οι δυο ήταν όμορφες. Η τρίτη, η πιο μικρή, ήταν πεντάμορφη. Την έλεγαν Ψυχή και οι μεγαλύτερες την ζήλευαν για την ομορφιά της, καθώς πίστευαν ότι αυτή θα βρει πρώτη γαμπρό. Λάθευαν. Οι δυο τους γρήγορα καλοπαντρεύτηκαν με βασιλιάδες κι έφυγαν στα βασίλεια των συζύγων τους. Η Ψυχή μεγάλωνε, ομόρφαινε όλο και πιο πολύ αλλά κανένας δεν τολμούσε να πάει να τη ζητήσει σε γάμο. Καθένας σκεφτόταν, τόσο όμορφη που είναι, αυτόν θα πάρει;

Η φήμη της Ψυχής ξεπέρασε τα όρια του βασιλείου κι έφτασε στα πέρατα του κόσμου. Από κάθε γωνιά της γης, έρχονταν να την θαυμάσουν. Έλεγαν πως μοιάζει με την Αφροδίτη, πως είναι η ίδια η Αφροδίτη. Λίγο λίγο, οι πιστοί της θεάς της ομορφιάς έπαψαν να πηγαίνουν στους φημισμένους ναούς της, στην Πάφο, στην Κνίδο, στα Κύθηρα. Προτιμούσαν να πάνε στο βασίλειο όπου ζούσε η Ψυχή, να την δουν και να χαρούν από κοντά την ομορφιά της. Πια στις τελετές της Αφροδίτης κανένας δεν πατούσε.

Όμως, αυτή η πεντάμορφη κόρη έμενε ανύπαντρη, παρά την θεϊκή ομορφιά της. Ή μάλλον ακριβώς γι' αυτήν. Κι ακόμα, χωρίς να φταίει, βρέθηκε στο στόχαστρο της Αφροδίτης που κάποια στιγμή ανησύχησε με την θεαματική μείωση των προσφορών στους ναούς της και με τον ανταγωνισμό της Ψυχής. Κάλεσε τον γιο της, τον Έρωτα, και τον διέταξε να πάει να βρει την πεντάμορφη βασιλοπούλα και να της εμπνεύσει σφοδρή αγάπη για κάποιον άσχημο και κακοφτιαγμένο.

Ο φτερωτός θεός έσπευσε στο βασίλειο και πλησίασε την Ψυχή αλλά, μόλις την είδε, την ερωτεύτηκε παράφορα ο ίδιος. Ήταν όταν, απελπισμένος με την τύχη της βασιλοπούλας, ο βασιλιάς πατέρας της είχε καταφύγει στο μαντείο του Απόλλωνα, στην Μίλητο, να ρωτήσει, τι έπρεπε να κάνει ώστε επιτέλους η Ψυχή να βρει γαμπρό. Ο θεός του απάντησε να πάρει την κόρη του, να την ντύσει νύφη, να τη στολίσει και να την πάει στην κορφή ενός γειτονικού βουνού, στην άκρη του γκρεμού, κι εκεί να την αφήσει. Εκεί θα έβρισκε τον μέλλοντα σύζυγό της, κάποιον με τεράστια δύναμη που κι ο ίδιος ο Δίας φοβάται και που πετά στους αιθέρες και βασανίζει τον κόσμο με φωτιά και σίδηρο.

Ο βασιλιάς υπέθεσε ότι η κόρη του ήταν προορισμένη να πεθάνει, να παντρευτεί τον Άδη, γι' αυτό έπρεπε να την πάει στην άκρη του γκρεμού. Απελπισμένος, βάλθηκε να ικανοποιήσει τη θεϊκή εντολή. Όλος ο λαός συνόδευσε την ντυμένη νύφη Ψυχή στον τόπο όπου έπρεπε να εγκαταλειφθεί. Μοιρολογούσαν και έκλαιγαν, ενώ ο βασιλιάς με κόπο συγκρατούσε τα δάκρυά του.

Νύχτες μαγικές:

Την άφησαν κι έφυγαν. Όταν η Ψυχή έμεινε μόνη, ένιωσε τον Ζέφυρο να την αρπάζει και να την σηκώνει. Πριν να προλάβει να συνέλθει από την ταραχή της, ο άνεμος την απέθεσε σε μια μαγεμένη κοιλάδα. Ένα ολόχρυσο παλάτι υψωνόταν στη μέση. Αποσβολωμένη η Ψυχή έμεινε να το θαυμάζει. Ήταν ολομόναχη στην μαγεμένη κοιλάδα. Ξεθάρρεψε και πλησίασε στο παλάτι. Η πύλη άνοιξε μόνη της. Τόλμησε και μπήκε μέσα. Δειλά στην αρχή, με πιο πολύ θάρρος έπειτα, άρχισε να το τριγυρίζει. Όταν απόκαμε να το θαυμάζει, άκουσε μια φωνή που της έλεγε ότι όλα εκεί μέσα, και το ίδιο το παλάτι, ήταν δικά της, προσφορά του συζύγου της. Με αόρατους δούλους και δούλες που έσπευδαν να ικανοποιήσουν κάθε επιθυμία της. Μόλις η Ψυχή ζητούσε κάτι, αμέσως γινόταν. Οι αόρατες δούλες την βοήθησαν να λουστεί και να στολιστεί. Οι αόρατοι δούλοι της έστρωσαν πλούσιο τραπέζι να φάει ότι ποθούσε. Αόρατοι τραγουδιστές συνόδευαν με απαλές φωνές το γεύμα και το δείπνο της. Τη νύχτα, την έβαλαν στο νυφικό δωμάτιο.

Μέσα στο σκοτάδι, ήρθε ο άνδρας της κι έσμιξε μαζί της. Κοιμήθηκε ευτυχισμένη. Το πρωί, ο άνδρας της έλειπε. Η μέρα της πέρασε γρήγορα κι ευχάριστα. Οι αόρατοι δούλοι στιγμή δεν την άφησαν να βαρεθεί. Τη νύχτα, μέσα στο σκοτάδι, ήρθε πάλι ο άνδρας της. Έσμιξαν. Γεμάτη ευτυχία, η Ψυχή χαιρόταν τα χάδια του και τα γλυκόλογά του. Όμως, το ξημέρωμα, ο άνδρας της έφυγε. Έφευγε κάθε ξημέρωμα. Ποτέ η Ψυχή δεν είδε το πρόσωπό του. Ζούσε όμως ευτυχισμένα και δεν την ένοιαζε. Μόνο που άρχισε να αναπολεί τους γονείς της και τις αδελφές της. Την νόμιζαν πεθαμένη κι είχαν φύγει από τα μακρινά τους βασίλεια, να πάνε στον γέρο βασιλιά πατέρα τους και στη γρια βασίλισσα μητέρα τους, να τους παρηγορήσουν. Η Ψυχή από τη μεριά της, παρακάλεσε τον άνδρα της να του φέρει να δει τις αδελφές της. Η ευτυχία της, του είπε, θα ολοκληρωνόταν. Με βαριά καρδιά άκουσε την άρνησή του μέσα στο σκοτάδι.

Τον παρακαλούσε κάθε βράδυ. Κάποτε, ο άνδρας της κάμφθηκε. Την έβαλε να υποσχεθεί

ότι σε καμιά περίπτωση δεν θα άκουγε τα λόγια τους, ό,τι κι αν την συμβούλευαν. Κι ότi ποτέ της δεν θα προσπαθούσε να δει την μορφή του. Από εκεί κι έπειτα, μπορούσε να χαρίσει στις αδελφές της ό,τι ήθελε. Δικά της ήταν όσα βρίσκονταν στο χρυσό παλάτι. Η Ψυχή πρόθυμα υποσχέθηκε. Αγαπούσε πολύ τον άνδρα της, έστω κι αν ποτέ της δεν είχε δει το πρόσωπό του. Δεν είχε σκοπό να τον χάσει.

Οι ζηλότυπες αδελφές:

Πίσω στο βασίλειο, οι αδελφές της θέλησαν να κάνουν νεκρώσιμη τελετή στην κορφή του βουνού, στην άκρη του γκρεμού, εκεί όπου είχε εγκαταλειφθεί η Ψυχή. Όταν έφτασαν εκεί, ο Ζέφυρος πήγε και τις πήρε. Τις μετέφερε στο χρυσό παλάτι όπου με δάκρυα στα μάτια τις υποδέχτηκε η Ψυχή. Πέρασαν όλη την ημέρα τριγυρνώντας και κουβεντιάζοντας με την Ψυχή να περιγράφει πόσο ευτυχισμένη ήταν. Την ρώτησαν για τον άνδρα της. Τους είπε πως είναι ένας πανέμορφος νέος, πολύ δυνατός, που τριγυρνούσε στα γειτονικά δάση κυνηγώντας. Οι αδελφές ζήλεψαν. Αν και ο κόσμος τις θεωρούσε καλότυχες, δεν περνούσαν καλά με τους άνδρες τους που τις παραμελούσαν. Όταν το σούρουπο ο Ζέφυρος τις μετέφερε πίσω στην άκρη του γκρεμού, συμφώνησαν να μην πουν τίποτα στους γονείς τους που ακόμα έκλαιγαν την Ψυχή, πιστεύοντας ότι είναι νεκρή.

Οι επισκέψεις των δυο αδελφών συνεχίστηκαν. Τις νύχτες, της θύμιζε ο άνδρας την ότi είχε υποσχεθεί ποτέ να μην δει το πρόσωπό του. Όμως, οι αδελφές της είχαν αρχίσει να την φθονούν. Κάποια στιγμή, ρώτησαν την Ψυχή, πότε θα γνωρίσουν τον σύζυγό της. Εκείνη απάντησε βιαστικά πως δεν μπορούσε να ξέρει. Ο άνδρας της ήταν έμπορος κι έλειπε σε ταξίδι. Εκείνες της ρίχτηκαν. Άλλα είχε πει την πρώτη φορά. Ότι τάχα ο άνδρας της είναι κυνηγός. Η Ψυχή στριμώχτηκε. Αναγκάστηκε να ομολογήσει ότi δεν ήξερε καν ποιες ήταν οι ασχολίες του άνδρα της και πως ποτέ δεν είχε δει το πρόσωπό του.

Την επόμενη φορά που οι δυο αδελφές πήγαν να επισκεφθούν την Ψυχή, ήταν πολύ καλά προετοιμασμένες. Τις έφεραν ένα μαχαίρι κι ένα λυχνάρι. Για να φοβάται τον άνδρα της ακόμα κι ο Δίας, τής είπαν, σίγουρα είναι κάποιο τέρας. Σίγουρα, την περιμένει πρώτα να γεννήσει κι έπειτα να τη σκοτώσει. Έπρεπε να τον προλάβει. Της έφεραν ένα λυχνάρι να ανάψει, όταν αυτός θα κοιμηθεί, να τον δει κι αν στ' αλήθεια είναι τέρας, να τον σκοτώσει με το μαχαίρι, με το οποίο την προμήθευσαν.

Η Ψυχή ταλαντευόταν. Οι αδελφές της την έπεισαν ότι στα σίγουρα ο άνδρας της πρέπει να ήταν πανάσχημος. Αλλιώς, τι λόγο είχε να μην θέλει να δουν το πρόσωπό του. Κι αν έτσι ήταν και τον σκότωνε, με τα πλούτη που θα της έμεναν και με την ομορφιά της, θα μπορούσε να παντρευτεί όποιον ήθελε.

Όταν ήρθε η ώρα να φύγουν, την άφησαν μέσα στις αμφιβολίες της.

Αποκάλυψη και τιμωρία:

Ήρθε η νύχτα και οι αόρατες δούλες την οδήγησαν στον νυφικό θάλαμο. Την ξέντυσαν και την έβαλαν να ξαπλώσει. Ο άνδρας της έφτασε μέσα στο σκοτάδι. Δέχτηκε κι ανταπέδωσε τα χάδια του αλλά το μυαλό της ταξίδευε στα όσα της είχαν πει οι αδελφές της. Όταν ένωσε την ανάσα του απαλή και κατάλαβε ότι ο άνδρας της κοιμόταν, σηκώθηκε αθόρυβα, στις άκρες των ποδιών της, να μην κάνει θόρυβο και τον ξυπνήσει. Πήρε στα χέρια της το λυχνάρι αλλά δίσταζε να το ανάψει. Χιλιάδες σκέψεις, αντικρουόμενες, τριβέλιζαν το μυαλό της. Τελικά, το πήρε απόφαση. Η ασίγαστη περιέργεια που καιρό καταπινιγόταν, νίκησε. Άναψε το λυχνάρι και το έφερε κοντά στο πρόσωπο του κοιμισμένου άντρα της. Έμεινε άφωνη.

Μπροστά της κοιμόταν ο ίδιος ο θεϊκός Έρωτας, φτερωτός και πιο όμορφος από όσο τον είχε φανταστεί ο κόσμος όλος! Και ήταν εκεί το τόξο του θεού και η φαρέτρα με τα μαγικά βέλη του που τρυπούσαν τις καρδιές θεών και ανθρώπων κάνοντάς τους να ερωτευτούν. Πήρε ένα από τα βέλη, να το δει από κοντά πώς είναι. Τρυπήθηκε. Μέσα της φούντωσε ασίγαστος ο έρωτας για τον φτερωτό θεό της αγάπης. Και ξαφνικά ένωσε ότι τον είχε προδώσει. Την είχαν παρασύρει οι αδελφές της και η περιέργειά της. Και θα τον έχανε. Πήρε το μαχαίρι που είχαν φέρει οι αδελφές της και το έστρεψε στο στήθος της. Θα σκοτωνόταν μ' αυτό πλάι στο κορμί του αγαπημένου της. Όμως, το μαχαίρι γλίστρησε με τρόπο μαγικό από τα χέρια της κι έπεσε κάτω.

Σήκωσε το λυχνάρι, να δει πού είχε πέσει το μαχαίρι. Στην ταραχή της, δεν πρόσεξε. Μια

σταγόνα καυτό λάδι έσταξε στον γυμνό ώμο του κοιμισμένου θεού. Ο Έρωτας ξύπνησε, με μιας κατάλαβε, τι είχε γίνει, άνοιξε τα φτερά του, να πετάξει μακριά της. Τον συγκράτησε από τα πόδια. Ο φτερωτός θεός της είπε ότι δεν άξιζε την αγάπη του. Είχε πατήσει την υπόσχεσή της, ενώ εκείνος, για χάρη της, είχε παρακούσει τις εντολές της θεάς μητέρας του. Η Ψυχή δεν τον άφηνε να φύγει.

Ομολογούσε το σφάλμα της και τον παρακαλούσε να την συγχωρέσει. Μερικά πράγματα όμως ούτε στο χέρι των θεών είναι να αλλάξουν. Ο Έρωτας πέταξε μακριά. Η Ψυχή συνέχισε να κρέμεται από το πόδι του. Πετούσε ο Έρωτας πάνω από τα σύννεφα κι η Ψυχή λίγο λίγο έχανε τις δυνάμεις της. Κάποια στιγμή, γλίστρησε κι έπεσε. Κάποιο θαύμα την έκανε να προσγειωθεί απαλά, πλάι σ' ένα ποτάμι.

Ο Έρωτας στάθηκε λίγο να την δει τελευταία φορά, με παράπονο της είπε ότι είναι αχάριστη και πέταξε μακριά. Χάθηκε από τα μάτια της.

Η άγρια εκδίκηση:

Η Ψυχή έπεσε σε μαύρη απελπισία. Ρίχτηκε στο ποτάμι να πνιγεί. Το πνεύμα του ποταμού την πήρε και την έβγαλε στην όχθη σώα και ασφαλή. Η όμορφη νέα ήταν έτοιμη να επαναλάβει το εγχείρημά της. Ήρθε και κάθισε δίπλα της ο θεός Πάνας. Κατάφερε να την παρηγορήσει. Αν προσπαθούσε, ίσως και να ξανακέρδιζε τον Έρωτα. Προείχε όμως να εκδικηθεί τις άκαρδες αδελφές της. Πήγε και τις βρήκε μια μια. Εκμυστηρεύτηκε στην πρώτη ότι ο άνδρας της ήταν ο ίδιος ο φτερωτός θεός Έρωτας. Που όμως την είχε παρατήσει, επειδή τάχα είδε την αδελφή της, την ερωτεύτηκε και πολύ την ήθελε. Κι ότι είχε πει στον Ζέφυρο, όταν αυτή βρεθεί στην άκρη του γκρεμού, να την αρπάξει και να του την φέρει.

Η αδελφή της την διαβεβαίωσε πως καμιά ανάγκη δεν είχε τον θεό, αφού ήταν ευτυχισμένη με τον γάμο της και πως ποτέ δεν θα πρόδινε την Ψυχή. Στην πρώτη ευκαιρία όμως, έσπευσε στην κορφή του βουνού, στην άκρη του γκρεμού. Πήδησε στο κενό, περιμένοντας ότι ο Ζέφυρος θα την αρπάξει να την πάει στο κρεβάτι του Έρωτα. Τσακίστηκε στα βράχια και σκοτώθηκε.

Η δεύτερη αδελφή ανησύχησε, τι συνέβη. Η Ψυχή την έπεισε ότι ήταν η εκλεκτή του Έρωτα και πως γι' αυτό η ίδια τον είχε χάσει. Κι όσο για την νεκρή αδελφή της, θέλησε να ξεγελάσει τον θεό, να πάρει εκείνη, και γι' αυτό σκοτώθηκε. Η δεύτερη αδελφή έκανε πως θύμωσε που ο Έρωτας παράτησε την Ψυχή. Κρυφά, ανέβηκε στην κορφή του βουνού. Πήδησε στο κενό, καλώντας τον Ζέφυρο να την πάρει. Σκοτώθηκε κι αυτή στα βράχια.

Η Ψυχή κίνησε να βρει την χαμένη της αγάπη. Δεν ήξερε πού ακριβώς έπρεπε να ψάξει κι έμπαινε σε όποιον ναό βρισκόταν μπροστά της, παρακαλώντας τους θεούς να την βοηθήσουν. Ανταπόκριση δεν έβρισκε καθώς οι θεοί δεν είχαν σκοπό να κακοκαρδίσουν την Αφροδίτη που είχε δει τον γιο της να ερωτεύεται μια θνητή. Η Ψυχή κατέληξε στον ναό της Αφροδίτης κι έπεσε στα πόδια του αγάλματός της. Ήταν η κατάλληλη ώρα, καθώς η θεά του έρωτα και της ομορφιάς είχε αποφασίσει να την βρει και να την αναλάβει η ίδια κι είχε μάλιστα ζητήσει από τον Ερμή να της την φέρει.

Τα πάθη της ερωτευμένης:

Η Αφροδίτη ανέθεσε στην Θλίψη και στην Έγνοια να βασανίσουν την δύσμοιρη Ψυχή. Όλη μέρα τη μαστίγωναν και τις έβγαζαν τις τρίχες από το κεφάλι. Η Ψυχή υπέμενε όλα τα βασανιστήρια με στωικότητα. Η θεά της ξέσχισε τα φορέματα. Μετά, την έβαλε μπροστά σε ένα μεγάλο σωρό από διάφορους σπόρους και της ζήτησε μέσα σε λίγη ώρα να τους ξεχωρίσει αλλού το στάρι, αλλού το κριθάρι αλλού τα ρεβίθια, τα κουκιά, όλα. Τα μυρμήγκια που την συμπόνεσαν, ήρθαν να βοηθήσουν. Μέσα σε λίγη ώρα, οι σπόροι είχαν χωριστεί και στοιβαχτεί, κάθε είδος σε διαφορετικό σωρό. Η Αφροδίτη διέταξε την Ψυχή να της πάει χρυσό μαλλί από τα άγρια πρόβατα που βρίσκονταν ξαμολημένα στο βουνό. Ένα μαγικό καλάμι την συμβούλευσε να μαζέψει το μαλλί που σκάλωνε στα αγκάθια των βάτων, καθώς τα πρόβατα περνούσαν ανάμεσά τους. Τέλος, η Αφροδίτη την διέταξε να της φέρει, σε ένα κανάτι, νερό από την πηγή της Στύγας που άγρυπνοι δράκοι φύλαγαν. Ο Δίας δυσαρεστήθηκε με τις παράλογες απαιτήσεις της θεάς κι έστειλε έναν αετό να παίρνει γουλιά γουλιά το νερό από την πηγή και να το αδειάζει στο κανάτι. Η Αφροδίτη μάνιασε. Διέταξε την Ψυχή να κατέβει στον Κάτω Κόσμο, στην Περσεφώνη, να ζητήσει το φίλτρο της ομορφιάς που βρισκόταν μέσα σε μια πυξίδα και να της το πάει. Η Ψυχή ένιωσε πως αυτό δεν μπορούσε να το κάνει. Μόνο πεθαμένος κατεβαίνει ο θνητός στον Άδη.

Ανέβηκε σ' ένα πύργο με σκοπό να πηδήσει στο κενό και να σκοτωθεί. Ο πύργος όμως είχε ανθρώπινη λαλιά και την συμβούλευσε, τι έπρεπε να κάνει για να κατέβει στον Άδη. Μετά από μύριες περιπέτειες, η Ψυχή πήρε την πυξίδα και την έφερε στον Επάνω Κόσμο. Αντί όμως να παραδώσει την πυξίδα στην Αφροδίτη, σκέφτηκε να χρησιμοποιήσει η ίδια το φίλτρο. Θα γινόταν ακόμα πιο όμορφη κι ίσως έτσι κατάφερνε τον Έρωτα να γυρίσει στην αγκαλιά της. Η πυξίδα όμως ήταν μια ακόμα παγίδα. Δεν περιείχε φίλτρο ομορφιάς αλλά είχε μέσα της τον Ύπνο φυλακισμένο. Πετάχτηκε αυτός έξω και θέλησε να τυλίξει την Ψυχή. Κάπου εκεί όμως μπήκε στη μέση ο Έρωτας. Υποχρέωσε τον Ύπνο να ξαναμπεί στην πυξίδα και πήγε να βρει την μάνα του, την θεά Αφροδίτη.

Την βρήκε την ώρα που συνεδρίαζαν οι θεοί στον Όλυμπο. Με τον Δία σύμμαχο, έπεισε την θεά ότι αρκετά είχε τραβήξει η Ψυχή. Και της είπε ότι εκείνος εξακολουθούσε να την αγαπά και να την θέλει γυναίκα του. «Η Αφροδίτη συγκατατέθηκε να πάρει ο Έρωτας την Ψυχή κι εκείνη να συμφιλιωθεί με τη νύφη της», βεβαιώνει ο Λεύκιος Απουλήιος, συγγραφέας του 2^{ου}

(μ. Χ.) αιώνα, από την Νουμιδία, που χρησιμοποίησε αρχαιότερους ελληνικούς μύθους για να συνθέσει την ιστορία της Ψυχής.